

СІКОРСЬКА О.А., магістрантка
Науковий керівник – **ЛЯСОТА В.П.**, д-р вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
dep.fsd@btsau.ua

БЕЗПЕКА ТА ЯКІСТЬ МОЛОКО-СИРОВИНИ ЗА РІЗНИХ ВИРОБНИКІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Обґрунтовано та експериментально доведено доцільність постійного проведення дослідження безпечності та якості молоко-сировини різних молокопереробних підприємств Вінниччини згідно діючих стандартів з визначенням його фальсифікації. Запропоновані нові достовірні, експресні, зручні способи для визначення фальсифікації молока натрію гідрокарбонатом із застосуванням бромкрезолового зеленого та кількості соматичних клітин (наявність субклінічної форми маститу) у молоці із застосуванням розчину *Reagent N* (Австрія). Достовірність методу складала 99,7 – 99,9 %.

Ключові слова: молоко-сировина, технологія, виробник, сировина, безпека, якість, продукція харчовий продукт.

Забезпечення населення високоякісними продуктами рослинництва і тваринництва - одне з найважливіших завдань працівників аграрного сектору України, які вкладають величезну творчу енергію та значні кошти для максимального забезпечення населення молоком і молочними продуктами [1, с. 2–4; 2, с. 3, 6; 3, с. 3, 5].

Як відомо, з молока виготовляють широкий асортимент високоцінних молочних продуктів: масло, кисломолочний сир, сметану, кисломолочні напої, тверді та м'які сири, морозиво тощо. Молоко - незамінний продукт харчування людини.

Проте, молоко – харчовий продукт, що швидко псується. Тому важливим є не лише отримати значну кількість молока, необхідно також вміло і вчасно його доставити до споживача чи переробити на високоякісні молочні продукти. [4, с. 1–4; 5, с. 2–5; 6, с. 1–5; 7, с. 2–6; 8, с. 2–6].

Метою роботи було: провести дослідження безпеки та якості молоко-сировини за різних виробників Вінницької області.

Методи досліджень. Органолептичні, фізико-хімічні, мікроскопічні, біологічні, варіаційно-статистичні.

Результати досліджень. В результаті проведених досліджень встановлено, що молоко-сировина виробником якої є ТОВ «Світанок-Агросвіт», СФГ «Терен» Бершадського району Вінницької області за органолептичними показниками, густиною, кислотністю молока, вмістом жиру, білку, сухого знежиреного залишку, бактеріального обсіменіння відповідало чинним стандартам України (ДСТУ 3662:2018).

Молоко-сировина виробником якої є ТОВ «Поділля» за органолептичними показниками, густиною, кислотністю молока, вмістом жиру, білку, сухого знежиреного залишку, бактеріального обсіменіння відповідало чинним стандартам України (ДСТУ 3662:2018). За чистотою молока (кількість механічних домішок) виявлено забруднення - $2,0 \pm 0,03$ шт. При визначенні фальсифікації молока встановлено наявність домішок води в молоці - $8,5 \pm 0,04$, % (більше 1,5 рази). Окрім цього молоко було забруднене лужним миючим засобом - до 3 %. Згідно санітарно-гігієнічних вимог (ДСТУ 3662:2018) вищезазначені забруднення молока не допускаються.

Проведеними дослідженнями встановлено, що молоко-сировина виробником якої є ТОВ «Поділля» за фальсифікації молока натрію гідрокарбонатом із застосуванням бромкрезолового зеленого у кількості додавання до ємності з молоком до 0,01 % відмічалось наявністю синьо-зеленого кольору кільцевого шару у 18 досліджуваних пробах; за фальсифікації молока натрію гідрокарбонатом у кількості додавання до ємності з молоком до 0,05–0,1 % відмічалось наявністю темно-зелено-синього кольору кільцевого шару у 12 досліджуваних пробах; за фальсифікації сметани натрію гідрокарбонатом у кількості додавання до ємності до 0,25–0,5 % відмічалось наявністю темно-синього кольору

кільцевого шару у 7 досліджуваних пробах. Було також встановлено, що за відсутності фальсифікації молока натрію гідрокарбонатом, спостерігалось наявність темно-зеленого кольору кільцевого шару у 18 досліджуваних пробах.

Удосконалено спосіб визначення фальсифікації молока натрію гідрокарбонатом із застосуванням бромкрезолового зеленого, який дозволяє отримати достовірний, експресний результат.

Застосування розчину *Reagent N* (Австрія) дозволяє отримати достовірний, експресний результат при визначенні кількості соматичних клітин у молоці. Метод зручний в проведенні, не вимагає витрат на реактиви і може використовуватися в комплексі з іншими методами визначення безпечності та якості молока.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безпека харчування: сучасні проблеми: посібник-довідник. Укл.: Бабюк А.В., Макарова О.В., Рогозинський М.С. Чернівці: Книги-XXI, 2005. 454 с.
2. Бескупська О.В. Сертифікація та стандартизація підприємств харчової промисловості України як фактор підвищення її конкурентоспроможності. *Наук. вісник Херсонського держ. ун-ту*. 2015. Ч. 1, № 11. С. 76–79.
3. Бергілевич О.М., Касянчук В.В. Теоретичне та експериментальне обґрунтування оцінки мікробіологічного ризику *Cronobacter spp. (Enterobacter sakazakii)*: монографія. Суми: Сумський державний університет, 2018. 308 с.
4. Закон України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин" № 2042-VIII від 18.05. 2017.
5. Закон України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" №771/97 ВР (23.12.1997) та №191-У від 24.10.2002. В редакції Закону № 2042-VIII від 04.04. 2018.
6. Закон України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин" № 2042-VIII від 18. 05. 2017.
7. National Advisory Committee on Microbiological Criteria for Foods/ NACMCF. us. Система аналізу небезпечних чинників та критичні точки контролю, 1992 NACMCF.
8. Codex Alimentarius documents: Codex Alinorm 03/13A Appendix II (at step 8 of the procedure) and SAC/RCP 1. 1969 (Rev. 3. 1997).

УДК: 619:614.31:616-02/-033.1:637.513

БЛИК О.О., магістрант

Науковий керівник – **БУКАЛОВА Н.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

dep.fsq.@btsau.edu.ua

ВИЯВЛЕННЯ ПАТОЛОГІЙ ПРОДУКТІВ ЗАБОЮ ТВАРИН ЗА ЇХ ПІСЛЯЗАБІЙНОЇ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НА АГРОПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ

Анотація. Наведені дані щодо нозологічної структури патології продуктів забою тварин, птиці, кролів та нутрій, що виявлялася макроскопічно. Під час ветсанекспертизи продуктів забою продуктивних тварин на агропродовольчому ринку найчастіше виявляли патологічні зміни у таких субпродуктах як печінка великої і дрібної рогатої худоби (85,2% від усіх виявлених патологічних змін) та свиней (51,6%). У тушок кролів та нутрій печінка була уражена у 3,6 % випадків. Основна причина патології яловичої печінки – фасциольозне ураження, а свинячої – ехінококозне. Значення *pH* яловичого м'яса від туші з печінкою, ураженою фасциолами, та свинячого – за ураження ехінококами, становило 5,8–6,0 од., у м'язовій тканині туш з низькою інтенсивністю інвазії, реакція на фермент пероксидазу в 28 % проб була негативною, а туші мали гарну органолептику і вгодованість. Реакція на пероксидазу за фасциольозного ураження туш великої рогатої худоби та ехінокозного – туш свиней, була позитивною у 70 і 60 % випадків, відповідно, а реакція із сульфатом купруму – негативна в 90 % і 83,7 % випадків. У 13,4 % випадків за реакції на пероксидазу та у 0,1% – реакції із сульфатом купруму, вони були сумнівними в туш від клінічно здорових і великої рогатої худоби, і свиней, що свідчить про низький ступінь інвазії тварин та недостатню чутливість чинних методів дослідження.

Ключові слова: агропромисловий ринок, продукти забою тварин, ветсанекспертиза патологія, фізико-хімічні дослідження, чутливість методів.